

Heinäveden kunta

Pelastustoimen palvelutasopäätöksestä ja kehittämissuunnitelmasta vuosille 2026-2029.

Sisäministeriö on antanut pelastustoimen kehittämiseksi yleisiä suosituksia, jotka ovat:

- Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
- Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
- Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
- Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
- Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Pohjois-Karjalan pelastustoimi ei ole kaikilta osin ole pystynyt edistämään aikaisemmassa laaditussa palvelutasopäätöksessä näitä suosituksia. Keskeinen syy on hyvinvointialueen taloudellinen tilanne, joka rajoittaa kehittämistä. Palvelutasopäätös sisältää seuraavat korjaavat toimenpiteet:

- Päivystävien pelastusasemien määrän lisääminen ja seudullisen kattavuuden parantaminen.
- Pienten pelastusasemien toiminnan turvaaminen.
- Onnettomuuksien ehkäisytyön ja valvontatoiminnan kehittäminen.

Heinäveden kunta haluaa korostaa pienten pelastusasemien toiminnan turvaamisen tärkeyttä pitkien etäisyyksien ja laajojen vesistöalueiden maakunnassa. Yhdenvertaisen saatavuuden kulmakivi on lähipalveluna toimiva pelastusasema.

Pelastusasemahankkeita on edistettävä palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman ja investointiohjelman mukaisesti hyvinvointialueella. Terveet ja turvalliset tilat on myös tae henkilöstörekrytoinneille. Edellisellä kaudella pelastuslaitoksella on ollut ongelmia varmistaa riittävä henkilöstövahvuus hälytystehtäviin, ongelma kohdistuu erityisesti maakunnan pienempien kuntien alueille. Kehittämissuunnitelmassa on edelleen pelastusaseman uudisrakennus Heinävedelle korvaamaan 1960-luvulta peräisin olevat epäkäytännölliset toimitilat. Henkilöstötilat tällä hetkellä konteissa (sis. aitaus) Hanke on sisältynyt vuoden 2023 lainanottovaltuuteen ja on nyt kirjattu toteutukseen vuosille 2026-27. Hyvinvointialue ei ole kunnan esityksestä huolimatta edistänyt hankkeen etenemistä osaltaan. Karvion osalta Uudisrakennus tai tilojen vaihto on suunnitelmassa 2027-29 ilman kustannuksia. Esitys on, että nykyiselle pelastusasemalle tehdään välttämättömät korjaustyöt. Palvelutasokauden aikana tehdään suunnitelma toimitilojen uusinnasta. Karvion kehittäminen sisältyi myös aikaisempaan lainanottovaltuuteen mutta ei myöskään ole edennyt kehittämissuunnitelman mukaisesti. Heinäveden kunta näkee, että pelastusasemien vähintään nykyinen määrä on edellytys toimintavalmiuden riittävälle tasolle.

Heinäveden kunta korostaa, että lähipelastusasemilla tulee olla riittävät pelastustoiminnan perusvalmiudet. Erityisesti pelastuslaitoksen tulee olla varautunut liikenneonnettomuus- ja maastopelastustoimintaan, joka on pelastustoiminnan perustoimintaa kaikilla pelastusasemilla.

Huomioita on kiinnitettävä pelastusasemien henkilöstömäärään. Lähipelastusasemalla toimintaa ei ole etukäteen varmistettu. Pelastusasema ei vastaa tehtävien hoitamisesta itsenäisesti vaan sen toiminta varmistetaan päivystävältä pelastusasemalta. Toiminta perustuu pääosin sivutoimisen pelastushenkilöstöön. (n. 10-20 sivutoimista). Päätoimisen henkilöstön määrä ja osallistuminen vaihtelee asemittain.

Palvelutasopäätöksestä kunta nostaa hyvänä, että pelastuslaitos toteuttaa ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää vuosittain vahvistettavien valvontasuunnitelman ja turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti ja että pelastuslaitos osallistuu turvallisuutta edistävään ja onnettomuuksia ehkäisevään maakunnalliseen ja valtakunnalliseen työhön. Väestön varoittaminen monikanavaisella viestinnällä, mm. sosiaalinen media, onnettomuustiedote, vaaratiedote, väestöhälytínjärjestelmä ja henkilökohtainen kohtaaminen on tärkeää viestintää.

Oikeansuuntaista on, että pelastuslaitos edistää turvallista rakentamista ja pyrkii varmistamaan pelastustoiminnan onnistumisen edellytyksiä tekemällä yhteistyötä rakennusvalvontaviranomaisten ja kaavoitusviranomaisten kanssa kun Pohjois-Karjalan pelastustoimen riskit painottuvat pääosin rakennettuun ympäristöön.

Riskianalyysin mukaisesti ja nykyisessä turvallisuustilanteessa pelastustoimella tärkeä rooli sekä valmiussuunnittelussa että varautumisessa. Valmiussuunnittelun osalta pelastuslaitos vastaa evakuointi- ja väestönsiirtosuunnitelman ylläpidosta (ml. suojaväistöt, väestönsiirto) ja sen toteuttamiseen tarvittavista sopimuksista (ml. kuljetuspalvelut). Pelastuslaitos osallistuu Pohjois-Karjalan varautumisen rakenteiden työskentelyyn, jossa keskeiset suunnitelmat yhteensovitetään. Pelastuslaitos ylläpitää pelastustoimen vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämää organisaatiota. Pelastuslaitos osallistuu paikallisten valmiusryhmien toimintaan.